

คดีทางปกครองที่เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

Administrative Cases Related to Teachers, Faculty Staff, and Educational Personnel

ชนิตา รัชพลเมือง

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาคำสั่ง/คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีการเผยแพร่ในช่วง พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในการฟ้องคดี รวมทั้งแนวการพิจารณาและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่านับตั้งแต่ศาลปกครองกลางและศาลปกครองสูงสุดเปิดทำการเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ จนถึงสิ้นปี ๒๕๕๒ กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานระดับกระทรวงที่ถูกฟ้องคดีปกครองมากเป็นอันดับสองรองจากกระทรวงมหาดไทย เมื่อวิเคราะห์คดีดังกล่าวเพื่อจำแนกคดีที่เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พบว่ามีจำนวนคดีที่ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดมากขึ้นตามลำดับในแต่ละปี ในช่วงแรกสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานถูกยื่นฟ้องมากที่สุด แต่หลังจาก พ.ศ. ๒๕๔๗ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานที่ถูกยื่นฟ้องมากที่สุด อย่างไรก็ตามน่าสังเกตว่าคดีดังกล่าวส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๓.๔๔) ศาลจะไม่รับฟ้อง โดยมีเหตุผลจากเงื่อนไขการเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี โดยเฉพาะกรณีผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายมากที่สุดตรงลงมาเป็นเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดี และการไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนก่อนฟ้อง โดยเฉพาะกรณีไม่ได้ยื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สำหรับประเด็นข้อพิพาท ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลและวินัย การบริหารงานวิชาการ สิทธิประโยชน์และสวัสดิการ โดยสรุปจะเห็นว่าแนวโน้มของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะมีคดีที่ถูกยื่นฟ้องเพิ่มมากขึ้นแต่ส่วนใหญ่ศาลไม่รับฟ้อง และเมื่อวิเคราะห์แนวทางการพิจารณาคดีและกระบวนการดำเนินคดีทางปกครองประกอบด้วยแล้วสะท้อนให้เห็นว่าทั้งหน่วยงานและครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และกระบวนการพิจารณาของศาลปกครอง การให้ความรู้และอุทธรณ์คดีทางปกครองจึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานราชการ และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐในการวางระบบการทำงานที่เหมาะสมตามวิธีปฏิบัติราชการที่ดี

คำสำคัญ: คดีทางปกครอง/ครู/บุคลากรทางการศึกษา

Abstract

This study aimed to investigate the Administrative Court orders/judgments involving teachers, faculty staff, and educational personnel that were publicized during the period between 2001 and 2009 for an analysis of the nature and problems of prosecutions as well as the procedures and pertinent laws. The researcher employed documentary research and interview. The study found that during the period from which the Central Administrative Court and the Supreme Administrative Court were operated from March 9, 2001 to the end of 2009, the Ministry of Education was the unit at the ministerial level that was prosecuted the most with administrative cases, second only to the Ministry of the Interior. The analyses of those cases for the purpose of categorization of cases involving teachers, faculty staff, and educational personnel showed that the number of Administrative Court cases continuously increased annually, with the Office of the Basic Education Commission (OBEC) being sued the most in the beginning. However, after 2004, it was the Office of the Higher Education Commission (OHEC) that was ranked first in that regard. Nevertheless, most cases (63.44%) were dismissed. The main reason derived from the fact that those initiating the lawsuits were not the ones directly affected. The dismissals also had to do with the periods of the prosecutions, non-compliance of the procedures, especially that complaints were not made according to the specific laws such as the Government Teacher and Education Personnel Act B.E. 2547 (2004), etc. The researcher also analyzed administrative cases relating to personnel administration, disciplines, academic administration, benefits and welfare. In conclusion, although the units under the jurisdiction of the Ministry of Education tended to be prosecuted more often, most of the cases were dismissed. When taking also into consideration those guidelines and procedures of prosecution of administrative cases, the findings revealed the lack of knowledge and understanding pertaining to those laws relevant to the work of teachers, faculty staff, and educational personnel as well as legal procedures of the administrative court. It is therefore necessary for them to be informed of the lessons learned from administrative cases. The effort would also be beneficial to government agencies to come up with working systems that complement good bureaucratic practices.

KEYWORDS: ADMINISTRATIVE CASES/TEACHERS/EDUCATIONAL PERSONNEL

บทนำ

การปฏิบัติงานในฐานะครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายทั้งกฎหมายหลักและกฎหมายเฉพาะเพื่อให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้องและเป็นไปตามวิธีปฏิบัติราชการที่ดี อีกทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้เกิดคดีปกครองซึ่งเป็นคดีพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชนกรณีหนึ่ง และข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันอีกกรณีหนึ่ง ทั้งนี้ การจัดตั้งศาลปกครองมีเจตนารมณ์สำคัญประการหนึ่งคือการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและเพื่อสร้างบรรทัดฐานที่ถูกต้องในการปฏิบัติราชการ อย่างไรก็ตามคดีที่ศาลปกครองโดยเฉพาะศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๑ การจัดตั้งและเขตอำนาจศาลปกครอง มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ คือ^{*}

“(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือ

มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง”

สำหรับศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ๔ ประเภท คือ (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดประกาศกำหนด (๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออก

* เรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง ได้แก่ (๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร (๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ และ (๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น

โดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี (๓) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด (๔) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

ที่ผ่านมา ศาลปกครองได้ให้ความรู้แก่ภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ได้ทราบและปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามวิธีปฏิบัติราชการที่ดีตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดอย่างต่อเนื่องแต่ปัญหาการฟ้องคดีปกครองยังคงเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ดังปรากฏตามรายงานการปฏิบัติงานประจำปี (สำนักงานศาลปกครอง, ๒๕๕๖) ที่แสดงว่าตั้งแต่ศาลปกครองกลางเปิดทำการเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ มีคดีที่หน่วยงานรัฐถูกฟ้อง/ฟ้องจำนวนมาก กล่าวคือ นับจนถึงสิ้นปี ๒๕๕๕ มีคดีปกครองเข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองทั้งสิ้น ๔๑,๙๐๐ คดี โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละชั้นศาล พบว่าศาลปกครองชั้นต้นมีคดีเข้าสู่การพิจารณาจำนวน ๖๐,๓๒๖ คดี ประเภทเรื่องที่มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นมากที่สุด ได้แก่ คดีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล วินัย สิทธิประโยชน์ และองค์กรวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔๕ ส่วนศาลปกครองสูงสุดมีคดีเข้าสู่การพิจารณา ๒๑,๕๗๕ คดี และยังพบว่าปริมาณคดีรับเข้าของศาลปกครองสูงสุดมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี สำหรับหน่วยงานระดับกระทรวงซึ่งหมายรวมถึงรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานภายใต้กำกับของกระทรวงนั้นๆ พบว่ากระทรวงที่ถูกฟ้องคดีปกครองมากที่สุด ๑๐ ลำดับแรกได้แก่ กระทรวงมหาดไทย (๑๔,๔๑๑ คดี) กระทรวงคมนาคม (๑๐,๖๑๙ คดี) กระทรวงศึกษาธิการ (๕,๒๑๕ คดี) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (๕,๐๗๕ คดี) สำนักงานนายกรัฐมนตรีและหน่วยงาน

ที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี (๔,๔๖๖ คดี) กระทรวงการคลัง (๓,๔๔๑ คดี) กระทรวงสาธารณสุข (๑,๑๗๒ คดี) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๑,๐๕๐ คดี) กระทรวงยุติธรรม (๙๔๔ คดี) และกระทรวงพลังงาน (๖๓๙ คดี) ตามลำดับ

กระทรวงศึกษาธิการจึงนับเป็นหน่วยงานระดับกระทรวงที่มีการถูกฟ้องคดีปกครองมากที่สุดกระทรวงหนึ่ง การศึกษาวิจัยเพื่อสำรวจสภาพ ปัญหาในการฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องกับครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา แนวการพิพากษาคดี และหลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยคดีทางปกครอง จึงมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการที่ดี

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาในการฟ้องคดีรวมทั้งแนวการพิจารณา และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ ในการวิจัยเอกสารได้รวบรวมกฎหมาย คำสั่ง และคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดเฉพาะคดีที่มีการยื่นฟ้องหรืออุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดและมีการเผยแพร่คำสั่ง/คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด หรือสรุปแนวทางพิจารณาไว้เป็นเอกสารโดยสำนักงานศาลปกครองระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๒ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์การสืบค้นข้อมูลจากผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองสูงสุดเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และ

ได้ประสานงานกับผู้อำนวยการสำนักหอสมุด
กฎหมายมหาชน และสำนักวิทยการสารสนเทศ
สำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง หลังจากนั้น
นำมาจำแนกคดีที่เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์ และ
บุคลากรทางการศึกษา ตามหน่วยงานหลักที่อยู่
ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ สำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) สำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป.) และ
หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้ฟ้องคดีหรือหรือ
ถูกฟ้องคดี หลังจากนั้นได้จำแนกคำสั่ง/คำ
พิพากษาศาลปกครองสูงสุดเป็นคดีที่รับฟ้องและ
ไม่รับฟ้อง แล้วจัดหมวดหมู่คำสั่ง/คำพิพากษา
ที่รวบรวมมาตามหัวเรื่องที่เป็นมูลเหตุแห่งคดี
หลังจากนั้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจาก
ศาลปกครองและนักวิชาการเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
สาเหตุของการรับ/ไม่รับฟ้อง และแนวทางการ
พิจารณาคดี

อนึ่ง ผู้วิจัยพบว่าคำพิพากษาศาลปกครอง
สูงสุดในช่วงเวลาที่ศึกษา คือ พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๒
มีจำนวนมากและยังไม่สามารถสืบค้นจากฐาน
ข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองได้
อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งยังไม่ได้มีการจำแนกคดีที่
เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ
ศึกษาออกจากคดีทั่วไป ต้องใช้เวลาในการคัดเลือก
คำสั่งและคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาจาก
ชื่อผู้ฟ้องและผู้ถูกฟ้อง จึงอาจทำให้การรวบรวม

ข้อมูลคดีที่ฟ้องและ/หรือถูกฟ้องโดยครู คณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในขอบเขตที่จำกัด

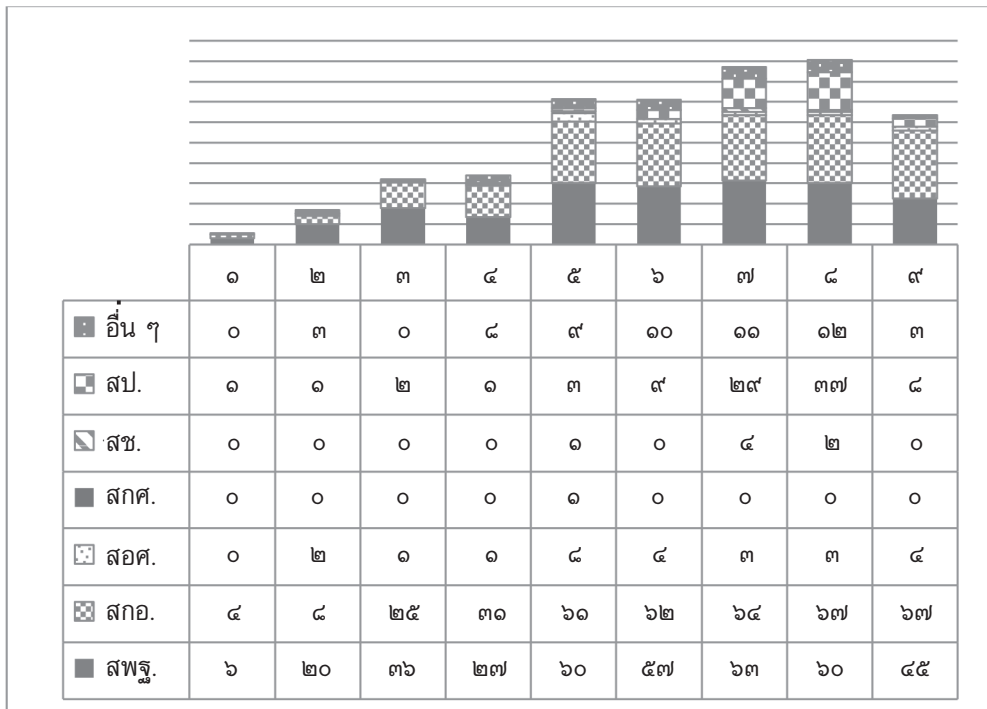
ผลการวิจัย

จากสถิติการฟ้องคดีตามรายงานการปฏิบัติ
งานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง
ประจำปี พบว่านับจากวันเปิดทำการศาลปกครอง
ถึงสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีปริมาณคดีที่รับเข้าสู่การ
พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ๔๑,๓๒๒ คดี
ศาลปกครองสูงสุด ๑๓,๗๙๙ คดี และกระทรวง
ศึกษาธิการเป็นหน่วยงานระดับกระทรวงที่ถูกฟ้อง
คดีปกครองมากเป็นอันดับสอง (๕,๒๓๐ คดี) รอง
จากกระทรวงมหาดไทย (๑๓,๑๓๒ คดี) (สำนักงาน
ศาลปกครอง, ๒๕๕๒) ที่น่าสังเกต คือ
เมื่อศึกษาเฉพาะคดีของกระทรวงศึกษาธิการ
พบว่า ในช่วง พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๒ คดีเกือบ
ทั้งหมดเป็นคดีที่หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ
ถูกฟ้องมากกว่าเป็นฝ่ายฟ้องคดี เมื่อผู้วิจัยจำแนก
และแจกแจงจำนวนคดีที่ศาลปกครองสูงสุดรับ
พิจารณา พบว่าในช่วงระยะแรก คือ พ.ศ. ๒๕๔๔-
๒๕๔๖ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน (สพฐ.) มีคดีที่ครู ผู้บริหาร และบุคลากร
ทางการศึกษา ฟ้อง/ถูกฟ้องมากที่สุด แต่หลังจาก
พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๒ สำนักงานคณะ
กรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กลับเป็นหน่วย
งานที่ ฟ้อง/ถูกฟ้องมากที่สุด ทั้งนี้ ในภาพรวม
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มี
คดีที่ถูกยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดมากที่สุดจำนวน
๓๔๙ คดี รองลงมาคือ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๓๗๔ คดี
(ดูตารางที่ ๑ และแผนภาพที่ ๑)

ตารางที่ ๑ จำนวนคดีทางปกครองที่เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๒ จำแนกตามหน่วยงาน

พ.ศ.	สพฐ.	สกอ.	สอศ.	สกศ.	สช.	สป.	อื่นๆ
๑) ๒๕๔๔	๖	๔	๐	๐	๐	๑	๐
๒) ๒๕๔๕	๒๐	๔	๒	๐	๐	๑	๓
๓) ๒๕๔๖	๓๖	๒๕	๑	๐	๐	๒	๐
๔) ๒๕๔๗	๒๗	๓๑	๑	๐	๐	๑	๔
๕) ๒๕๔๘	๖๐	๖๑	๔	๑	๑	๓	๙
๖) ๒๕๔๙	๕๗	๖๒	๔	๐	๐	๙	๑๐
๗) ๒๕๕๐	๖๓	๖๔	๓	๐	๔	๒๙	๑๑
๘) ๒๕๕๑	๖๐	๖๗	๓	๐	๒	๓๗	๑๒
๙) ๒๕๕๒	๔๕	๖๗	๔	๐	๐	๔	๓
รวม	๓๗๔	๓๘๙	๒๖	๑	๗	๙๑	๕๖

แผนภาพที่ ๑ จำนวนคดีทางปกครองที่เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๒ จำแนกตามปีและหน่วยงาน

อย่างไรก็ตามน่าสังเกตว่าเมื่อคดีดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาปรากฏว่าศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งไม่รับฟ้องมากกว่ารับฟ้อง ยกเว้น พ.ศ. ๒๕๔๙ กล่าวคือ จากจำนวนคดีทั้งหมด ๘๖๗ คดี ศาลรับฟ้อง ๓๐๗ คดี คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๖ ไม่รับฟ้อง ๕๕๐ คดี คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๔๔ (ดูตารางที่ ๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องไว้พิจารณานั้นต้องเป็นเรื่องที่นำมาฟ้องต่อศาลปกครอง กล่าวคือ ต้องเป็นคดีปกครอง และต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองแล้ว ซึ่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

๑. เงื่อนไขเกี่ยวกับผู้มีสิทธิฟ้องคดี

๑.๑ เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง

๑.๒ ได้แก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เช่น สั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งหรือสั่งห้ามการ

กระทำทั้งหมดหรือบางส่วน ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วย

๒. เงื่อนไขเกี่ยวกับการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย หมายความว่า ก่อนฟ้องคดีปกครองต้องดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อน หรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการนั้นเสียก่อน เช่น มีการอุทธรณ์คำสั่งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อน อาทิ ต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองที่ไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรีและไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะภายใน ๑๕ วัน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ การขอให้ฝ่ายปกครองเยียวยาแก้ไขความเสียหายก่อนฟ้องคดี ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด เช่น มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙^๖ เป็นต้น

^๖ มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

๓. เงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดี

๓.๑ ระยะเวลาการฟ้องคดีขอให้ศาลเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองต้องฟ้องภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่เห็นว่าไม่มีเหตุผล หรือมีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ส่วนคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ยื่นฟ้องภายใน ๑ ปี และถ้าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองต้องฟ้องภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

๓.๒ ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลมีข้อกำหนดว่าคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ และในบางกรณีถ้าคู่กรณีมีคำขอหรือศาลปกครองเห็นเองว่าคดีที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาก็ได้

๔. เงื่อนไขเกี่ยวกับความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง โดยคำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมี

รายการตามที่กำหนดไว้และยื่นโดยถูกวิธี และผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถตามกฎหมาย

๕. เงื่อนไขเกี่ยวกับอำนาจศาล และเงื่อนไขอื่นๆ เช่น อำนาจศาล การฟ้องซ้อน การฟ้องซ้ำ หรือการชำระค่าธรรมเนียมศาลซึ่งโดยทั่วไปการฟ้องคดีปกครองไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล แต่ถ้าเป็นการฟ้องคดีขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจากคดีพิพาทเกี่ยวกับการทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในอัตราตามที่ระบุไว้ในตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เว้นแต่ที่ศาลมีคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า คดีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งไม่รับฟ้องส่วนใหญ่มีเหตุผลจากเงื่อนไขการเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี โดยเฉพาะกรณีผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายรองลงมาเป็นเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดี ซึ่งหมายความว่าไม่ได้ฟ้องคดีตามเงื่อนไขที่กำหนด เงื่อนไขเกี่ยวกับขั้นตอนหรือวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนก่อนฟ้อง เช่น ไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองต่อหน่วยงานที่สังกัดก่อนนำเรื่องมายื่นฟ้องต่อศาล การไม่เป็นคดีในเขตอำนาจศาลปกครอง เงื่อนไขอื่น และเงื่อนไขเกี่ยวกับความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง ตามลำดับ (ดูตารางที่ ๒, ๓ และแผนภาพที่ ๒)

ตารางที่ ๒ จำนวนคติทางปกครองที่เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่รับฟังและไม่รับฟัง พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๒

พ.ศ.	ไม่รับฟัง		รับฟัง*		รวม	
	N	%	N	%	N	%
๒๕๔๔	7	63.64	4	36.36	๑๑	100.00
๒๕๔๕	29	90.62	3	9.38	32	100.00
๒๕๔๖	43	68.25	20	31.75	63	100.00
๒๕๔๗	55	84.62	10	15.38	65	100.00
๒๕๔๘	85	61.15	54	38.85	139	100.00
๒๕๔๙	66	46.48	76	53.52	142	100.00
๒๕๕๐	77	53.10	68	46.90	145	100.00
๒๕๕๑	87	60.84	56	39.16	143	100.00
๒๕๕๒	101	79.53	26	20.47	127	100.00
รวม	550	63.44	317	36.56	867	100.00

หมายเหตุ - นับตามจำนวนคติที่ศาลรับพิจารณา

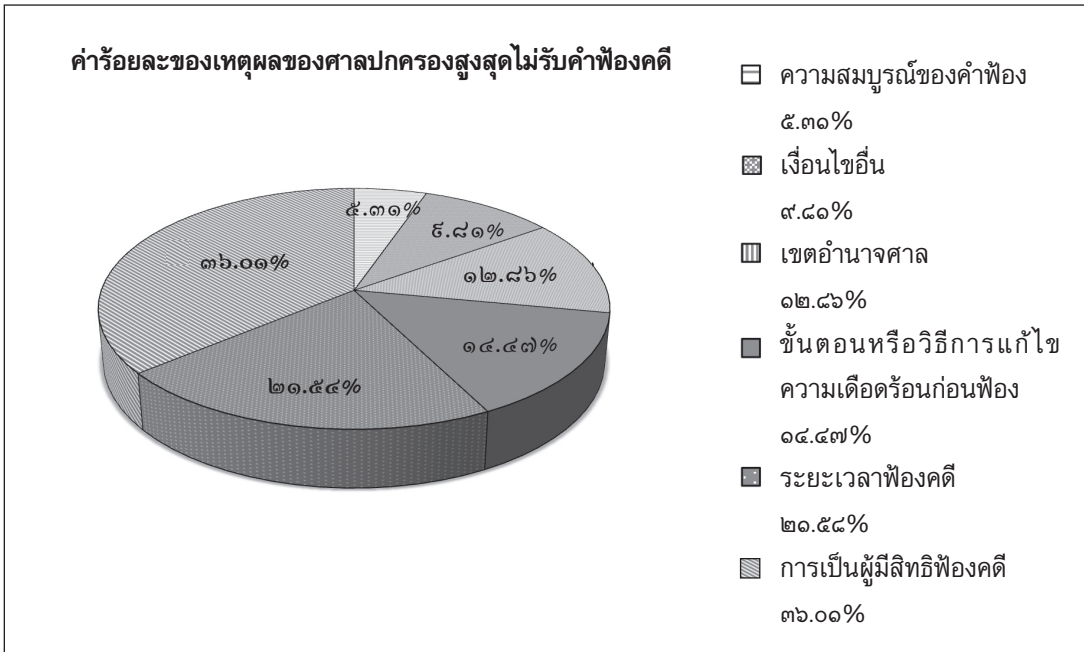
* รวมรับฟังทุกคำฟ้องและรับฟังบางคำฟ้อง

ตารางที่ ๓ เหตุไม่รับคำฟ้องคดี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๒

เหตุไม่รับฟ้องคดี	๒๕๔๔	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	รวม	%
เขตอำนาจศาล	๑	๑๓	๑๗	๑๖	๙	๒	๙	๑๐	๓	๘๐	๑๒.๘๖
การเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี	๒	๖	๑๔	๑๔	๒๓	๒๗	๓๓	๕๑	๕๐	๒๒๔	๓๖.๐๑
ขั้นตอนหรือวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนก่อนฟ้อง	๐	๑๑	๑๐	๙	๑๗	๙	๑๐	๑๑	๑๓	๙๐	๑๔.๔๗
ระยะเวลาฟ้องคดี	๓	๗	๑๑	๙	๒๔	๑๗	๒๒	๑๖	๒๑	๑๓๔	๒๑.๕๔
ความสมบูรณ์ของคำฟ้อง	๐	๑	๓	๑	๗	๒	๘	๖	๕	๓๓	๕.๓๑
เงื่อนไขอื่น	๐	๑	๑	๓	๙	๕	๑๕	๑๔	๑๓	๖๑	๙.๘๑
รวม	๖	๓๙	๕๖	๕๖	๙๓	๖๒	๙๗	๑๐๘	๑๐๕	๖๒๒	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ แต่ละคดีอาจมีเหตุไม่รับฟ้องมากกว่าหนึ่งเหตุ

แผนภูมิวงกลมที่ ๒ เหตุผลที่ศาลปกครองสูงสุดไม่รับคำฟ้องคดี

ประเด็นพิพาทในคดีปกครองที่เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ผลการวิเคราะห์คำฟ้องและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พบว่าสามารถจำแนกเป็นคดีพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลและวินัย การบริหารงานวิชาการ กับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ

๑. คดีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลและวินัย

ในส่วนการบริหารงานบุคคลพบว่ามีคำสั่ง/คำพิพากษาตั้งแต่กระบวนการสรรหาและคัดเลือก กระบวนการบรรจุและแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ การพิจารณาความดีความชอบและการเลื่อนขั้นเงินเดือน และการออกคำสั่งย้ายครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ผู้วิจัยจำแนกคดีเป็น ๖ ประเด็น (๑) กระบวนการสรรหาและ

คัดเลือกครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (๒) กระบวนการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ การบรรจุและแต่งตั้งบุคคลกลับเข้ารับราชการ และการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น (๓) การมอบหมายงานและการปฏิบัติหน้าที่ของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (๔) การพิจารณาความดีความชอบและการเลื่อนขั้นเงินเดือน (๕) การออกคำสั่งย้ายครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (๖) การเลิกจ้างครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

เมื่อศึกษาคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด พบว่าในคดีพิพาทเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ศาลมีแนวคำวินิจฉัยว่าเมื่อหน่วยงานกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติราชการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมผูกพันหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้

เป็นไปตามนั้น เช่น คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ร. ๗๐๓/๒๕๔๙ คำร้องที่ ร. ๕๘๗/๒๕๔๙ นอกจากนี้ ยังมีแนวทางการพิจารณาคดีที่น่าสนใจ คือ

- การบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเพื่อเข้ารับราชการ ศาลปกครองสูงสุดได้นำหลักกฎหมายปกครองทั่วไปที่ว่า “ฝ่ายปกครองต้องเคารพกฎเกณฑ์ที่ตนเองกำหนดขึ้น” มาใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยเห็นว่าถือเป็น “หน้าที่” ของฝ่ายปกครองหรือหน่วยงานของรัฐที่จะต้องผูกพันตามกฎหมายเกณฑ์ที่ตนได้กำหนดขึ้น ดังนั้น เมื่อบุคคลผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนได้ผ่านกระบวนการสรรหาและคัดเลือกตามที่กฎหมายและหลักเกณฑ์กำหนดไว้แล้ว บุคคลดังกล่าวย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการ เพื่อให้มีสถานภาพเป็นข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภะนั้นๆ กำหนดไว้ ศาลจึงมีแนวทางการพิจารณาว่าหน่วยงานกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติราชการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมผูกพันหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตาม ในกรณีมีการฝ่าฝืนหรือปฏิบัติเป็นอย่างอื่นแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติดังกล่าว เช่น หลักเกณฑ์การเรียกตัวผู้มีสิทธิได้รับคัดเลือกมาเข้ารับการคัดเลือก และทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม หรือเป็นที่เสียหายแก่สิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลขึ้น ย่อมมีผลทำให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๒/๒๕๔๗ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ร. ๔๒๖/๒๕๔๖ คำร้องที่ ร. ๓๙๖/๒๕๔๖ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๕/๒๕๔๙

- การที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่ตรงกับตำแหน่งหน้าที่ตามสายงานและในเวลาราชการปกติ แม้จะทำให้

ผู้ได้รับมอบหมายต้องปฏิบัติงานมากขึ้น ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖/๒๕๕๐)

- กรณีที่ข้าราชการลาออกเพื่อสมัครรับเลือกตั้งแต่ไม่ได้รับเลือกตั้งและขอกลับเข้ารับราชการ มีหลักการว่าคณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดให้ความช่วยเหลือข้าราชการที่ลาออกเพื่อสมัครรับเลือกตั้งแต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง โดยมีสาระสำคัญว่า หากบุคคลดังกล่าวขอกลับเข้ารับราชการให้ช่วยเหลือให้ได้กลับเข้ารับราชการโดยเร็ว และมีมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการปกครองในระบบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น ในการพิจารณาคำขอกลับเข้ารับราชการกรณีดังกล่าว ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งจึงต้องไม่ดำเนินการในลักษณะที่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๗/๒๕๔๙)

- เมื่อผู้ออกคำสั่งทางปกครองพบว่าคำสั่งทางปกครองที่ตนได้ออกไปนั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้นได้ แต่หากคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว เป็นคำสั่งทางปกครองที่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง การเพิกถอนต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๐/๒๕๕๐)

- หาก อ.ก.ม. อุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำสถาบันการอุดมศึกษาได้ออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์และร้องทุกข์ไว้แล้ว มติของ

อ.ก.ม. อุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยของรัฐ ย่อมมีผลผูกพันต่ออธิการบดีรวมทั้งคณบดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของอธิการบดีที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมติดังกล่าว การที่อธิการบดีหรือคณบดีไม่ปฏิบัติตามมติดังกล่าวย่อมเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๑/๒๕๕๐)

- คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการเป็นคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น เมื่อหน่วยงานทางปกครองพิจารณาเห็นว่าการออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการรายใดเกิดจากข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้อง หน่วยงานทางปกครองย่อมมีอำนาจเพิกถอนและแก้ไขคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนดังกล่าวได้ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๗/๒๕๔๗) เมื่อกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อเป็นกรอบในการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน หากผู้บังคับบัญชาไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวย่อมเป็นผลให้การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑/๒๕๔๔)

สำหรับคำสั่ง/คำพิพากษาที่เกี่ยวกับวินัยข้าราชการ พบว่า มีคำสั่ง/คำพิพากษาในทุกขั้นตอนของวินัย นับตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย การสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน การพิจารณาความผิดและการสั่งลงโทษทางวินัย ไปจนถึงการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ มีตัวอย่างแนวทางการพิจารณาคดีที่น่าสนใจดังนี้

- หน่วยงานรัฐมีกฎหมายเฉพาะกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการสอบสวนทางวินัยข้าราชการในสังกัด ศาลปกครองไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะสั่งให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้นดำเนินการทางวินัยได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ร.๑๓/๒๕๔๔ คำร้องที่ ร.๖๔๘/๒๕๔๗)

- การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการต้องมีการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม โดยต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบรวมทั้งต้องให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสชี้แจงหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหา การมีคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่ดำเนินการดังกล่าวย่อมเป็นการไม่ปฏิบัติตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๔/๒๕๔๔ และที่ อ.๒๑๔/๒๕๔๔ ที่ อ.๒๙๓/๒๕๕๐)

- ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย เมื่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะเหตุที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้นย่อมมีอำนาจที่จะยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งของตนได้ ไม่ว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์แล้วหรือไม่ก็ตาม ในการนี้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุมีอำนาจผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๓๓/๒๕๕๐)

- ในการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการ ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องที่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา เมื่อคณะ

กรรมการสอบสวนได้ชะลอการดำเนินการทางวินัยไว้เพื่อรอฟังคำพิพากษาของศาล ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการดังกล่าวยอมมีอำนาจดำเนินการทางวินัยต่อไปได้ แม้ว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดภายหลังจากที่ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาได้เกษียณอายุราชการไปแล้ว เสมือนว่าข้าราชการผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๒๙/๒๕๕๑)

- การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต้องพิจารณาถึงความประพฤติและความรู้สึกหรือเจตนาในการกระทำนั้นเป็นสำคัญ โดยพิจารณารายละเอียดข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่องๆ ไปว่ามีผลกระทบต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งข้าราชการและความรู้สึกของวิญญูชนโดยทั่วไป หรือความรู้สึกของสังคมว่ารู้สึกถึงภัยต่อการกระทำนั้นๆ ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ เช่น ข้าราชการครูมีพฤติการณ์กระทำอนาจารนักเรียนซึ่งเป็นศิษย์ของตน ย่อมเป็นการกระทำที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๑/๒๕๔๙) ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนให้เป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของทางราชการ และระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการไม่ว่าด้วยประการใดๆ การปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและถี่ถ้วนเพียงพอ จนเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุจริตเบียดบังเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว นับได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ หากการกระทำ

ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ย่อมเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๑/๒๕๕๑)

- ในกรณีที่พยานหลักฐานยังไม่ชัดเจนว่าการกระทำผิดวินัยของผู้ถูกสอบสวนเป็นความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้ผู้ถูกสอบสวน แต่อาจฟังได้ว่าผู้ถูกสอบสวนเป็นผู้ไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการและกระทำการอันหมิ่นเหม่ต่อการถูกมองว่ากระทำการไม่ค่อยสุจริตอันเป็นมลทินมัวหมอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๗/๒๕๔๙)

๒. คติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่าคติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการมีคติเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น งานหลักสูตร การดูแลนักเรียนที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน การบริหารงานวิชาการระดับอุดมศึกษา เช่น การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การสอบแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษา สัญญารับทุนการศึกษา ทุนพัฒนาอาจารย์ วินัยนักเรียนนิสิตนักศึกษา เป็นต้น มีตัวอย่างดังนี้

- สถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน มีหน้าที่หลักคือให้การศึกษแก่ผู้เรียนเพื่อให้มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพ โดยมีและใช้กฎหมายเป็นกรอบสำหรับเดินไปสู่เป้าหมาย ควรทำความเข้าใจหลักการและถือปฏิบัติตามข้อกำหนดที่กฎหมายวางไว้อย่างเคร่งครัด เฉพาะอย่างยิ่งการใช้อำนาจลงโทษผู้เรียนตามอำเภอใจเพราะความ

เข้าใจบทกฎหมายคลาดเคลื่อนหรืออ้างความจำเป็น นอกจากเป็นการกระทำที่ไม่ชอบแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและสังคมในวงกว้างได้ง่ายๆ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๗๕/๒๕๕๐ คดีหมายเลขดำที่ อ.๓๖๘/๒๕๔๘)

- การที่สภามหาวิทยาลัยอาศัย์อำนาจตามกฎหมายในการออกข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัยฯ เรื่องการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ เป็นกฎที่ออกโดยอาศัย์อำนาจตามกฎหมาย และใช้บังคับกับนักศึกษาทุกคนในสถาบันการศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีโดยเสมอภาคกัน และเป็นขั้นเป็นตอนต่อเนื่องตลอดมาหลายปี เมื่อนักศึกษาได้ทราบข้อกำหนดก่อนสมัครเข้าศึกษาโดยสมัครใจ จึงชอบที่จะต้องศึกษาค้นคว้าระดับความรู้ให้สูงขึ้นจนสามารถสอบผ่านได้ทุกวิชา ตลอดทั้งการทำและการสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ให้ได้ตามหลักสูตรข้อบังคับมหาวิทยาลัยในส่วนที่กำหนดให้นักศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ จึงไม่เป็นกฎที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๙/๒๕๕๖ คดีหมายเลขดำที่ อ.๙/๒๕๔๔)

- หากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐประสงค์ให้มีแนวทางการปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น ประสงค์จะเก็บข้อสอบไว้เป็นความลับโดยห้ามนิสิตนำออกจากรห้องสอบ ก็ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเรื่องนั้นไว้ในข้อบังคับให้ชัดเจน เพื่อให้มีผลบังคับเป็นการทั่วไปและได้รับทราบโดยทั่วกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ .๕๑/๒๕๕๐)

- การใช้ดุลพินิจออกคำสั่งจะต้องมีความเหมาะสมและไม่เป็นการเลือกปฏิบัติหรือมีลักษณะกั่นแก้ง โดยพิจารณาถึงผลดีผลเสียและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้รับคำสั่งและประโยชน์สาธารณะประกอบกัน ต้องรวบรวมข้อเท็จจริงตลอดจนความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านและใช้วิจารณญาณตัดสินใจโดยชั่งน้ำหนักผลดี ผลเสียโดยให้มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ได้รับคำสั่งน้อยที่สุดและเกิดประโยชน์มากที่สุดต่อสาธารณะเป็นสำคัญ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๓๑/๒๕๕๑)

- การฟ้องว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ เป็นคำฟ้องที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ร. ๙/๒๕๔๕ คำร้องที่ ร. ๑๒๕/๒๕๔๔)

- การโต้แย้งสิทธิในผลงานวิจัยระหว่างผู้ร่วมรับทุนตามสัญญารับทุนอุดหนุนการวิจัยด้วยกัน ไม่ใช่การโต้แย้งสิทธิอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครอง ไม่ใช่ข้อพิพาททางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ร. ๓๓๐/๒๕๕๖ คำร้องที่ ร. ๖๗๒/๒๕๔๕)

๓. คดีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ

ผลการวิจัยพบว่ามติดีเกี่ยวกับเงินบำเหน็จบำนาญ เงินสวัสดิการสงเคราะห์ ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล เงินประกันอุบัติเหตุ และค่าเช่าบ้าน มีตัวอย่างแนวทางการพิจารณาที่น่าสนใจดังนี้

- กรอบระยะเวลาที่เหมาะสมในการพิจารณาข้อขอให้สั่งจ่ายบำนาญตามโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต: เกษียณก่อนกำหนด เมื่อไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐควรดำเนินการภายในระยะเวลาอันสมควรโดยเทียบเคียงจากคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๐/๒๕๔๖ (ประชุมใหญ่) ซึ่งได้วางแนวทางเกี่ยวกับระยะเวลาอันสมควรในการพิจารณาอุทธรณ์สำหรับกรณีที่ถูกกฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ไว้ว่า ควรมีระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันยื่นอุทธรณ์ โดยเทียบเคียงจากระยะเวลาชั้นสูงในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของฝ่ายปกครองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๗๓/๒๕๔๗ คดีหมายเลขดำที่ อ. ๕๒/๒๕๔๖)

- การที่ทางราชการได้ให้สิทธิแก่ข้าราชการเบิกค่าเช่าบ้านได้นั้นมีเจตนารมณ์สำคัญที่จะให้ความช่วยเหลือข้าราชการที่เดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยอันเนื่องจากทางราชการเป็นเหตุ ยิ่งกว่านั้น มีเจตนารมณ์ที่จะสนับสนุนให้ข้าราชการได้มีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเองโดยการอนุญาตให้ข้าราชการซึ่งได้รับอนุญาตให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยวิธีผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระเมื่อถูกย้ายไปสำนักงานแห่งใหม่ซึ่งมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการยังคงสามารถนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อ หรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านราชการในท้องที่ใหม่ได้ แต่ถ้าทางราชการได้จัดที่พักให้แล้ว จะถือว่าข้าราชการผู้นั้นไม่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย ซึ่งจะทำให้ข้าราชการไม่มีสิทธิได้รับ

ค่าเช่าบ้านแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๕/๒๕๕๐)

สรุปผลการวิจัย

คดีที่เกี่ยวข้องกับครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีแนวโน้มที่จะมีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ

โดยถึงสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๒ กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานระดับกระทรวงที่ถูกฟ้องคดีปกครองมากเป็นอันดับสอง และเป็นอันดับสามเมื่อถึงสิ้นปี ๒๕๕๕ หน่วยงานที่มีคดีพิพาททางปกครองมากที่สุด คือ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนการมีคำสั่งรับฟ้องและไม่รับฟ้องกลับพบว่าศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งไม่รับฟ้องคดีมากกว่าครึ่งหนึ่ง ส่วนใหญ่ด้วยเหตุของการที่ไม่มีสิทธิเป็นผู้ฟ้องคดีเนื่องจากไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง เงื่อนไขการฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้อง และการที่ยังมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนก่อนฟ้อง กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการโต้แย้งหรือคัดค้านการกระทำในเรื่องนั้นต่อเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการผู้พิจารณาอุทธรณ์ของฝ่ายบริหารให้เสร็จสิ้นเสียก่อน ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลเป็นรายปีดังปรากฏในตารางที่ ๓ จะเห็นว่าสาเหตุการไม่รับฟ้องเป็นไปในลักษณะ

เดียวกันทุกปีนับตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการจนถึงปัจจุบัน จึงอาจสรุปได้ว่าเหตุที่มีการยื่นฟ้องคดีจำนวนมากขึ้นส่วนหนึ่งเกิดมาจากการที่ผู้บังคับบัญชาหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้อง หรือรู้แต่ละเลย เพิกเฉย กฎระเบียบ และแนวปฏิบัติราชการที่ดี จนเป็นเหตุให้เกิดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกับประชาชน นอกจากนี้อาจเกิดจากระบบการทำงานของหน่วยงานรัฐที่ไม่เหมาะสม ไม่ได้นำบรรทัดฐานเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการที่ดีมาสร้างระบบ ทำให้เกิดการกระทำที่กลายเป็นข้อพิพาททางปกครอง อีกประการหนึ่งอาจสรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความตระหนักถึงการจัดตั้งศาลปกครองและมีบางส่วนที่ยื่นคำฟ้องต่อ

ศาล แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการฟ้องคดีและกระบวนการพิจารณาคดี รวมทั้งไม่ได้ศึกษาคำพิพากษาและคำสั่ง รวมทั้งหลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในคดีพิพาทด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและสิทธิประโยชน์ของตน ดังเช่นหลักกฎหมายและแนวทางการพิจารณาคดีพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลและวินัย การบริหารงานวิชาการกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่ได้วิเคราะห์และยกตัวอย่างประเด็นไว้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ และอุทธรณ์คดีทางปกครองที่จำเป็นในการปฏิบัติงานราชการ และจะเป็นประโยชน์ต่อกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานของรัฐในการวางระบบการทำงานที่เหมาะสมตามวิธีปฏิบัติราชการที่ดี

รายการอ้างอิง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ.๙/๒๕๔๔ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๙/๒๕๔๖, ๔ มีนาคม ๒๕๔๖.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๖๒/๒๕๔๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๖๒/๒๕๔๗, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๗.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๗/๒๕๔๕ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๙๗/๒๕๔๗, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๗.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดล่าช้าเกินสมควร คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๗๓/๒๕๔๗ คดีหมายเลขดำที่ อ. ๕๒/๒๕๔๖, ตุลาคม ๒๕๔๗.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๕๐/๒๕๔๖ คดี
หมายเลขแดงที่ อ.๔๑/๒๕๔๘, ๑๒ เมษายน ๒๕๔๘.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วย
กฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ.๑๘๒/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่
อ.๒๑๔/๒๕๔๘, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๓๑๘/๒๕๔๗
คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๑๘/๒๕๔๘, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ออกคำสั่ง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๗๓/๒๕๔๗
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๕๑/๒๕๕๐, ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๙.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๗๙/๒๕๔๙ คดีหมายเลขแดงที่
อ.๑๙๕/๒๕๔๙, ๔ สิงหาคม ๒๕๔๙.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง
อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๖๐๔/๒๕๔๗
คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๘๗/๒๕๔๙, ๒ ตุลาคม ๒๕๔๙.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วย
กฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๖/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่
อ.๒๙๗/๒๕๔๙, ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๙.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๗๑๗/๒๕๔๘
คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๑๑/๒๕๔๙, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๐๘/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๖/๒๕๕๐, ๒๙
มกราคม ๒๕๕๐.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง
อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๔๔๒/๒๕๔๗ คดี
หมายเลขแดงที่ อ. ๓๑/๒๕๕๐, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๔๒๙/๒๕๔๘
คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๙๓/๒๕๕๐, ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ.๓๑๘/๒๕๔๘ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๓๕/๒๕๕๐, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๓๘๐/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๒๒๕/๒๕๕๑, ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๖๓๖/๒๕๔๘ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๑๖/๒๕๕๑, ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำทางละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๖๕๒/๒๕๔๙ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๓๑/๒๕๕๑, ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๙๒/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๓๙/๒๕๕๑, ๓ ตุลาคม ๒๕๕๑.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ. ๖๑๖/๒๕๔๘ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๒๙/๒๕๕๑, ๓ ธันวาคม ๒๕๕๑.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา) คดีหมายเลขดำที่ อ.๒๓๑/๒๕๔๘ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๕๐/๒๕๕๑, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑.

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา) คำร้องที่ ร. ๑๒๕/๒๕๔๔ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ร. ๙/๒๕๔๕, ๑๑ มกราคม ๒๕๔๕.

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา) คำร้องที่ ๔๐๓/๒๕๔๕ คำสั่งที่ ๒๖๐/๒๕๔๖, ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๕.

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา) คำร้องที่ ร. ๖๓๒/๒๕๔๕ คำสั่งที่ ร. ๓๓๐/๒๕๔๖, ๗ สิงหาคม ๒๕๔๖.

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา) คำร้องที่ ๖๔๘/๒๕๔๗ คำสั่งที่ ร.๑๓/๒๕๔๘, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘.

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้อง บางข้อหาไว้พิจารณา) คำร้องที่ ร. ๕๘๓/๒๕๔๙ คำสั่งที่ ร. ๗๐๓/๒๕๔๙, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๙.

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร. ชนิตา รัชกุลเมือง คณบดีและอาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๐๓๓๐ อีเมล: chanita.r@chula.ac.th